

KONWENCJA KONSULARNA

między Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Bułgarij, podpisana w Sofji dnia 22 grudnia 1934 r.
(Ratyfikowana zgodnie z ustawą z dnia 26 marca 1935 r. — Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 194).

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,
M Y, I G N A C Y M O Ś C I C K I,
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

W dniu dwudziestym drugim grudnia tysiąc dziewięćset trzydziestego czwartego roku podpisana została w Sofji między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Bułgarij konwencja konsularna wraz z protokołem końcowym o następującem brzmieniu dosłownem:

Przekład.

KONWENCJA KONSULARNA

pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Królestwem
 Bułgarij.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

i

JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL BUŁGARÓW

Ożywieni jednakowem pragnieniem uregulowania stosunków konsularnych, a w związku z tem pragnąc dopuścić na swoich terytorjach urzędników konsularnych oraz ustalić odnośne prawa, przywileje i immunitety konsulów generalnych, konsulów, wicekonsulów i agentów konsularnych, jak również określić ich zakres władzy, zgodzili się na zawarcie konwencji konsularnej i w tym celu mianowali swoimi pełnomocnikami:

CONVENTION CONSULAIRE

entre la République de Pologne et le Royaume de
 Bulgarie.

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE
 DE POLOGNE

et

SA MAJESTÉ LE ROI DES BULGARES

Animés du même désir de régler les rapports consulaires et, en conséquence, désirant admettre sur leurs territoires des fonctionnaires consulaires et fixer les droits, privilèges et immunités respectifs des Consuls Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents Consulaires, ainsi que déterminer leur pouvoir, Ils sont tombés d'accord pour conclure une convention consulaire et, à cet effet, Ils ont nommé leurs plénipotentiaires:

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej:

p. Adama TARNOWSKIEGO, Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego w Sofji;

Jego Królewska Mość Król Bułgarów:

p. Constantin BATOLOFF, Ministra Spraw Zagranicznych i Wyznań,

którzy, po przedstawieniu swoich pełnomocnictw, uznanych za dobre i w należytej formie, zgodzili się na następujące postanowienia:

Rozdział I.

Organizacja konsularna.

Artykuł 1.

1. Każda z Wysokich Układających się Stron będzie mogła mianować konsulów generalnych, konsulów, wicekonsulów lub agentów konsularnych w portach, miastach i innych miejscowościach drugiej Strony.

2. Wysokie Układające się Strony zastrzegają sobie jednak prawo wskazania miejscowości, w których dopuszczenie konsulów nie będzie im odpowiadało; rozumie się, że zastrzeżenie to nie będzie mogło być stosowane przez jedną z Wysokich Układających się Stron wobec drugiej bez zastosowania również do wszystkich innych mocarstw.

3. Wszędzie, gdzie w niniejszej konwencji jest mowa o „Konsulu”, rozumie się przez to konsulów generalnych, konsulów, wicekonsulów i agentów konsularnych; również tam, gdzie jest mowa o „Konsulacie”, rozumie się przez to konsulaty generalne, konsulaty, wicekonsulaty i agencje konsularne.

Artykuł 2.

1. Konsulowie będą wzajemnie dopuszczeni i uznani, zgodnie z przepisami i formalnościami, stosowanymi w kraju przyjmującym, po przedstawieniu listów komisyjnych.

2. W chwili przedstawienia listów komisyjnych będzie wskazany okrąg konsula; wszelka późniejsza zmiana, dotycząca tego okręgu będzie zakomunikowana Ministerstwu Spraw Zagranicznych drugiej Wysokiej Układającej się Strony.

3. Exequatur na swobodne wykonywanie funkcji będzie udzielane konsulom bez zwłoki i bez kosztów, a z chwilą udzielenia wspomnianego exequatur kompetentne władze ich okręgów konsularnych wydadzą niezwłocznie potrzebne zarządzenia, aby ułatwić im wywiązanie się z ich obowiązków służbowych oraz, aby im zapewnić korzystanie z immunitetów i związanych z nimi zwolnień.

4. W przypadkach nagłych może Rząd kraju przyjmującego na żądanie kraju wysyłającego uznać prowizorycznie konsula i dopuścić go do sprawowania powierzonych mu funkcji aż do chwili przedstawienia listów komisyjnych i udzielenia exequatur.

Artykuł 3.

1. Konsulowie i agenci konsularni, jak i inni funkcjonariusze konsularni mogą być funkcjonariuszami zawodowymi lub honorowymi.

Le Président de la République de Pologne:

M. Adam TARNOWSKI, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à Sofia;

Sa Majesté le Roi des Bulgares:

M. Constantin BATOLOFF, Ministre des Affaires Étrangères et des Cultes

qui, après avoir présenté leurs pleins pouvoirs, reconnus en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes:

Chapitre I.

Organisation Consulaire.

Article premier.

1. Chacune des Hautes Parties Contractantes aura la faculté de nommer des Consuls Généraux, des Consuls, des Vice-Consuls ou des Agents Consulaires dans les ports, villes et autres localités de l'autre Partie.

2. Les Hautes Parties Contractantes se réservent, toutefois, le droit de désigner les localités où il ne leur conviendra pas d'admettre des Consuls; ils est entendu que cette réserve ne pourra être appliquée par une des Hautes Parties Contractantes à l'égard de l'Autre sans être appliquée également à toutes les autres Puissances.

3. Partout, où dans la présente Convention il est question de „Consul” — on entend par là les Consuls Généraux, les Consuls, les Vice-Consuls et les Agents Consulaires; de même où il est question de „Consulat” on entend par là les Consulats Généraux, les Consulats, les Vice-Consulats et les Agences Consulaires.

Article 2.

1. Les Consuls seront réciproquement admis et reconnus, selon les règles et formalités en usage dans le pays de résidence, après avoir présenté leurs lettres de provision.

2. Au moment de la présentation des lettres de provision sera indiquée la circonscription du Consul; tout changement ultérieur relatif à cette circonscription sera communiqué au Ministère des Affaires Étrangères de l'autre Haute Partie Contractante.

3. L'exequatur pour le libre exercice des fonctions sera délivré aux Consuls sans retard et sans frais et, à partir de la délivrance dudit exequatur, les autorités compétentes de leurs circonscriptions consulaires prendront immédiatement les mesures nécessaires pour leur faciliter de s'acquitter des devoirs de leur charge et pour leur assurer la jouissance des immunités et exemptions qui y sont attachées.

4. En cas d'urgence, le Gouvernement du pays de résidence pourra, sur la requête du pays qui l'a nommé, reconnaître, à titre provisoire, le Consul et l'admettre à exercer les fonctions qui lui sont confiées jusqu'au moment de la présentation des lettres de provision et la délivrance de l'exequatur.

Article 3.

1. Les Consuls et les Agents Consulaires, ainsi que les autres fonctionnaires consulaires pourront être fonctionnaires de carrière ou honoraires.

2. W razie gdy funkcjonariuszem honorowym będzie obywatel kraju, w którym ma on sprawować funkcje konsularne, wówczas kraj zamierzający go mianować, winien przed jego nominacją w drodze dyplomatycznej uzyskać zgodę rządu kraju, którego jest on obywatelem.

Rozdział II. Przywileje konsularne.

Artykuł 4.

1. W razie przeszkody, nieobecności lub śmierci konsula, jeden z funkcjonariuszów konsularnych, którego nazwisko było poprzednio podane do wiadomości kompetentnych władz Państwa przyjmującego konsula, będzie z samego prawa dopuszczony do sprawowania zastępczo funkcji konsula.

2. Ten funkcjonariusz konsularny korzystać będzie z tego tytułu podczas sprawowania zastępczo funkcji konsula z praw, przywilejów, zwolnień i immunitetów przyznanych samemu konsulowi.

Artykuł 5.

1. Konsulowie i agenci konsularni będą mogli umieszczać nad drzwiami zewnętrznymi domu, w którym mieszczą się biura konsulatu lub agencji konsularnej, herb kraju, który reprezentują z odnośnym napisem w języku urzędowym ich Państwa, oraz w dniu uroczystości oficjalnych jako też w innych okolicznościach uświęconych przez zwyczaj, wywieszać flagę Państwa wysyłającego na domu, w którym mieści się konsulatu lub agencja konsularna; rozumie się, że te oznaki zewnętrzne nie będą mogły nigdy być rozumiane jako ustanawiające prawo azylu.

2. Będą oni mogli również, z uwzględnieniem wyżej przytoczonego zastrzeżenia dotyczącego prawa azylu, umieszczać herb i wywieszać flagę Państwa wysyłającego na pojazdach i statkach, używanych przy sprawowaniu swych funkcji.

Artykuł 6.

1. Archiwa konsularne oraz wszelkie akty i przedmioty służące do użytku urzędowego, będą zawsze nienaruszalne i władze miejscowe nie będą mogły pod żadnym pozorem badać lub zatrzymywać te akty lub przedmioty, ani też należących do archiwów zbiorów akt, papierów lub innych przedmiotów. Zbiory akt, papiery i przedmioty wyżej wymienione winny zawsze być zupełnie oddzielone od dokumentów prywatnych, ksiąg lub papierów dotyczących handlu i przemysłu, któremi mogliby się trudnić odnośni funkcjonariusze konsularni.

2. Jeżeli konsul, agent konsularny lub inny funkcjonariusz konsularny jednej z Wysokich Układających się Stron, wezwany przez miejscową władzę do wydania lub okazania zbiorów akt, papierów lub innych przedmiotów należących do tych archiwów, odmówi uczynienia tego, władza, o której mowa, nie będzie mogła odwołać się w stosunku do niego do żadnych środków przymusowych; wszelkie trudności wynikające z takich faktów winny być załatwiane w drodze dyplomatycznej.

3. Korespondencja urzędowa konsulatu lub agencji konsularnej, oraz korespondencja do nich

2. Au cas où le fonctionnaire honoraire sera ressortissant du Pays où il devra exercer les fonctions consulaires, le Pays qui veut le nommer devra, avant sa nomination, obtenir par voie diplomatique l'assentiment du Gouvernement du Pays dont il est ressortissant.

Chapitre II. Privilèges Consulaires.

Article 4.

1. En cas d'empêchement, d'absence ou de décès du Consul, l'un des fonctionnaires Consulaires du Consulat, dont le nom a été antérieurement porté à la connaissance des autorités compétentes de l'Etat de la résidence du Consul, sera de plein droit admis à exercer par interim les fonctions du Consul.

2. Ce fonctionnaire consulaire jouira à ce titre, pendant l'exercice interimaire des fonctions de Consul, des droits, privilèges, exemptions et immunités reconnus au titulaire.

Article 5.

1. Les Consuls et les Agents Consulaires pourront placer au dessus de la porte extérieure de la maison, où sont installés les bureaux du Consulat ou de l'Agence Consulaire, l'écusson du pays qu'ils représentent, avec l'inscription relative dans la langue officielle de leur Etat et, aux jours de solennités officielles ainsi que dans d'autres circonstances d'usage, arborer sur la maison, où se trouve installé le Consulat ou l'Agence Consulaires, le pavillon de l'Etat qui les a nommés. Il est bien entendu que ces marques extérieures ne pourront jamais être interprétées comme constituant un droit d'asile.

2. Ils pourront également, compte tenu de la réserve précitée concernant le droit d'asile, placer l'écusson et arborer le pavillon de l'Etat qui les a nommés sur les voitures et bateaux qu'ils monteront pour l'exercice de leurs fonctions.

Article 6.

1. Les archives consulaires ainsi que tous les actes et tous les objets d'usage officiel, seront inviolables en tout temps, et les autorités locales ne pourront, sous aucun prétexte, examiner ou retenir ces actes ou objets, non plus que les dossiers, papiers ou autres objets faisant partie des archives. Le dossier, les papiers et les objets susmentionnés devront toujours être complètement séparés des documents privés et des livres ou papiers concernant le commerce et l'industrie que pourraient exercer les fonctionnaires consulaires respectifs.

2. Si un Consul, un Agent Consulaire ou un autre fonctionnaire consulaire d'une des deux Hautes Parties Contractantes, requis par l'autorité locale de délivrer ou de montrer les dossiers, papiers ou autres objets faisant partie de ces archives, se refuse à le faire, l'autorité en question ne pourra recourir à aucune mesure coercitive à son égard; toutes les difficultés surgissant de ces faits devront être réglées par la voie diplomatique.

3. La correspondance officielle du Consulat ou de l'Agence Consulaire, ainsi que la correspondance

adresowana, jest zawsze nienaruszalna, i władze nie mają prawa jej zatrzymywać lub badać.

4. Konsulowie zawodowi w swej korespondencji z władzami ich państwa, z misjami dyplomatycznymi i urzędami konsularnymi włącznie, będą mogli się posługiwać szyfrem oraz przyjmować i wysyłać kurjerów zaopatrzonych w dokumenty stwierdzające ich charakter urzędowy.

Artykuł 7.

1. Lokale urzędowe konsulatów zawodowych i pomieszczenia przeznaczone na archiwa są zawsze nietykalne, i władze miejscowe nie mogą wkraczać do nich z wyjątkiem przypadków, gdy chodzi o arestowanie osoby za przestępstwo, zagrożone według ustawodawstwa miejscowego, stosownie do wypadku karą pozbawienia wolności powyżej jednego roku. W żadnym jednak przypadku nie mogą władze te przedsięwziąć rewizyj w tych lokalach, ani zajmować papierów i innych przedmiotów, które się tam znajdują.

2. Konsularne lokale urzędowe i pomieszczenia przeznaczone na archiwa nie mogą w żadnym przypadku służyć za miejsce azylu.

Artykuł 8.

1. Konsulowie, agenci konsularni i inni zawodowi funkcjonariusze konsularni każdej z Wysokich Układających się Stron korzystać będą na terytorjum drugiej Wysokiej Układającej się Strony ze zwolnień od wszelkich rekwizycji, świadczeń i kwaterunków wojskowych. Ten przywilej nie będzie się jednak rozciągał na nieruchomości do nich należące, o ile nie są przeznaczone do potrzeb służby konsularnej lub też nie służą jako lokale mieszkalne wymienionych funkcjonariuszów. Konsulowie honorowi i inni funkcjonariusze honorowi zwolnieni są od rekwizycji i kwaterunku wojskowego tylko co do lokali przeznaczonych na kancelarje i archiwa konsularne.

2. Konsulowie i agenci konsularni, oraz inni zawodowi funkcjonariusze konsularni korzystać będą ze zwolnień od wszelkich podatków bezpośrednich, mających charakter podatku osobistego, pobieranych na rzecz Państwa, jak również na rzecz niepaństwowych korporacyj prawa publicznego.

Jednakowoż osoby te podlegać będą opodatkowaniu stosownie do prawa ogólnego, o ile w Państwie przyjmującym posiadają lub dzierżawią nieruchomości, przedsiębiorstwa handlowe lub przemysłowe, albo są współnikami podobnych przedsiębiorstw, lub wykonywują zawód zarobkowy bądź otrzymują dochody od kapitałów lub praw do ojcowizny.

3. Wymienieni funkcjonariusze i wogóle wszystkie osoby zatrudnione w konsulatach jako też i ich służba domowa zwolnieni będą z obowiązku ubezpieczeń społecznych, opartego na ustawodawstwie drugiej Wysokiej Układającej się Strony, o ile osoby te są obywatelami Państwa wysyłającego konsula.

qui leur est adressée, est toujours inviolable, et les autorités n'ont pas le droit de la retenir ou de l'examiner.

4. Les Consuls de carrière dans leur correspondance avec les autorités de leur Etat, y compris les missions diplomatiques et les offices consulaires, peuvent se servir du chiffre, ainsi que recevoir et envoyer des courriers, munis de documents attestant leur caractère.

Article 7.

1. Les locaux officiels des consulats de carrière et les locaux destinés aux archives sont toujours inviolables et les autorités locales ne peuvent y pénétrer, sauf dans le cas où il s'agit de l'arrestation d'une personne pour un délit passible d'après la législation locale, suivant le cas, d'une peine de privation de liberté de plus d'une année. Toutefois, ces autorités ne peuvent en aucun cas entreprendre des perquisitions dans ces locaux, ni saisir les papiers et autres objets qui s'y trouvent.

2. Les locaux officiels consulaires et les locaux destinés aux archives ne peuvent, en aucun cas, servir de lieu d'asile.

Article 8.

1. Les Consuls, les Agents Consulaires et les autres fonctionnaires consulaires de carrière de chacune des Hautes Parties Contractantes jouiront, sur le territoire de l'autre Haute Partie Contractante, de l'exemption de toutes réquisitions, prestations et logements militaires. Ce privilège ne s'étendra pas aux immeubles qui leur appartiennent en tant qu'ils ne sont pas affectés au service consulaire ou ne servent pas de locaux d'habitation aux dits fonctionnaires. Les Consuls honoraires et les autres fonctionnaires honoraires ne sont exempts des réquisitions et des logements militaires que pour les locaux affectés aux chancelleries et archives consulaires.

2. Les Consuls, les Agents Consulaires, ainsi que les autres fonctionnaires consulaires de carrière jouiront de l'exemption de toutes contributions directes ayant le caractère d'impôt personnel, perçues au profit de l'Etat ainsi qu'au profit des corporations de droit public autres que l'Etat.

Toutefois, lesdites personnes seront soumises à l'imposition suivant le droit commun en tant que dans l'Etat de résidence elles possèdent ou afferment des biens immeubles, des entreprises commerciales ou industrielles, ou sont sociétaires de pareilles entreprises, ou si elles exercent une profession lucrative ou touchent des revenus sur des capitaux ou des droits patrimoniaux.

3. Lesdits fonctionnaires et en général toutes les personnes employées dans les Consulats, ainsi que leur service domestique, seront exempts de l'obligation d'assurance sociale basée sur la législation de l'autre Haute Partie Contractante, pour autant que ces personnes sont ressortissantes de l'Etat qui a nommé le Consul.

4. Konsulowie, agenci konsularni i inni zawodowi funkcjonariusze konsularni winni być zawsze obywatelami Państwa wysyłającego.

Artykuł 9.

1. Konsulowie, agenci konsularni i wszyscy inni zawodowi funkcjonariusze konsularni są upoważnieni przy obejmowaniu na terytorjum drugiej Wysokiej Układającej się Strony swego stanowiska w ciągu 6 miesięcznego okresu po objęciu urzędowania, do przywozu swoich ruchomości i przedmiotów gospodarstwa domowego, przeznaczonych do ich własnego użytku lub użytku ich rodzin, bez opłaty celnej lub jakichkolwiek innych opłat przywozowych nakładanych z tego tytułu.

2. Zostaną oni również zwolnieni od opłat wywozowych na wspomniane przedmioty przy opuszczeniu przez nich Państwa przyjmującego.

3. Rozumie się, że zwolnienie to nie stosuje się do artykułów konsumpcyjnych.

4. Wolne również są od opłat celnych i jakichkolwiek innych opłat przywozowych przedmioty przeznaczone do użytku urzędowego konsulatów lub agencji konsularnych i ruchomości przeznaczone do urządzenia biur i mieszkań urzędowych.

Artykuł 10.

Wolne są od wszelkich podatków i danin publicznych nieruchomości, stanowiące własność jednej z Wysokich Układających się Stron i przeznaczone na urzędy konsularne i lokale przez nią na ten cel wynajęte, jak również mieszkania osób, wymienionych w ustępie 1 art. 8.

Artykuł 11.

Konsulowie, agenci konsularni i inni funkcjonariusze konsularni nie podlegają jurysdykcji władz Państwa przyjmującego ich za czynności urzędowe dokonane przez nich na podstawie niniejszej konwencji.

Artykuł 12.

1. Konsulowie, agenci konsularni i inni funkcjonariusze konsularni z wyjątkiem tych, którzy pełnią niższe funkcje kancelaryjne, oraz służba,—o ile wymienieni nie są funkcjonariuszami honorowymi i są obywatelami Państwa wysyłającego, nie będą mogli podlegać aresztowi osobistemu, ani jako zarządzeniu zapobiegawczemu, ani jako zarządzeniu wykonawczemu w sprawach cywilnych i handlowych, ani za przekroczenie, ani jako karze za naruszenia ścigane wyłącznie w drodze administracyjnej. Nie mogą oni być również ani aresztowani ani też więzieni prewencyjnie z wyjątkiem przypadku, gdy chodzi o naruszenie, zagrożone karą pozbawienia wolności najmniej na jeden rok.

2. W razie ścigania sądowego, aresztowania lub postawienia w stan oskarżenia konsula i agenta konsularnego jak również konsulów, wicekonsulów zastępczych i dodatkowo przydzielonych, oraz attaché konsularnych, rząd państwa przyjmującego niezwłocznie zawiadomi o tem przedstawiciela dyplomatycznego Państwa, które mianowało tego funkcjonariusza.

4. Les Consuls, les Agents Consulaires et les autres fonctionnaires consulaires de carrière doivent être toujours ressortissants de l'Etat qui les a nommés.

Article 9.

1. Les Consuls, les Agents Consulaires et tous les autres fonctionnaires consulaires de carrière sont autorisés en rejoignant leur poste sur le territoire de l'autre Haute Partie Contractante, pendant un délai de six mois après leur entrée en fonctions, de faire entrer en franchise de douane ou de toute autre taxe d'importation imposée à l'occasion, leur mobilier et les ustensiles de ménage destinés à leur usage personnel ou à l'usage de leur famille.

2. Ils seront également exempts des droits de sortie pour lesdits objets lorsqu'ils quitteront l'Etat de leur résidence.

3. Il est entendu que cette exemption ne s'applique pas aux articles de consommation.

4. Sont également exempts des droits de douane et de toute autre taxe d'importation les objets destinés à l'usage officiel des Consulsats ou des Agences Consulaires, et les mobiliers destinés à l'installation des bureaux et des appartements officiels.

Article 10.

Seront exempts, de tous impôts et contributions publiques les immeubles constituant la propriété d'une des Hautes Parties Contractantes et destinés aux offices consulaires et les locaux loués par Elle dans le même but, ainsi que l'habitation des personnes mentionnées à l'alinéa 1 de l'art. 8.

Article 11.

Les Consuls, les Agents Consulaires et les autres fonctionnaires consulaires ne seront pas justiciables des autorités de l'Etat de leur résidence pour leurs actes officiels accomplis en vertu de la présente Convention.

Article 12.

1. Les Consuls, les Agents Consulaires et les autres fonctionnaires consulaires, sauf ceux qui assurent les services subalternes de chancellerie et les domestiques, en tant que lesdites personnes ne sont pas fonctionnaires honoraires et sont ressortissants de l'Etat qui les a nommées, ne pourront être mis en état d'arrestation personnel, ni comme mesure préventive, ni comme mesure d'exécution en matière civile et commerciale, ni comme contrevention, ni comme peine pour les infractions poursuivies exclusivement par voie administrative. De même ils ne pourront être mis en état d'arrestation ou d'emprisonnement préventif, excepté dans le cas, où il s'agit d'infractions passibles d'au moins un an de privation de liberté.

2. En cas de poursuite judiciaire, d'arrestation ou de mise en accusation du Consul et de l'Agent Consulaire ainsi que des Consuls Vice-Consuls suppléants et adjoints, et Attachés Consulaires, le Gouvernement de l'Etat de leur résidence informera sans délai le représentant diplomatique de l'Etat qui a nommé ledit fonctionnaire.

Artykuł 13.

1. Konsulowie, agenci konsularni i inni funkcjonariusze konsularni obowiązani są czynić zadość wystosowanym do nich wezwaniom, przez właściwe władze Państwa przyjmującego, do stawienia w charakterze świadków. O ile nie są obywatelami Państwa przyjmującego, takie wezwania winny być skierowane do nich w formie pism urzędowych bez zagrożenia sankcjami karnymi na wypadek niesławienia.

Przesłuchanie winno odbyć się bez zwłoki w ustalonym terminie i, w miarę możliwości, bez dłuższego zatrzymywania.

Z tych przywilejów nie korzysta personel kancelaryjny i służba.

2. Konsulowie zawodowi mogą w każdym poszczególnym przypadku usprawiedliwić swą nieobecność przeszkodami, wynikającymi z choroby lub z pilnych powodów służbowych oraz prosić o odroczenie stawienia w inną datę jednak niezbyt odległą.

3. Konsulowie, agenci konsularni i wszyscy inni funkcjonariusze konsularni, zarówno zawodowi jak i honorowi, mogą, powołując się na tajemnicę zawodową lub państwową, odmówić składania zeznań, dotyczących faktów wynikających z ich urzędowania, do składania lub okazywania dokumentów, których byłiby dzierżycielami.

Nawet w razie, gdyby kompetentna władza uważała, że nie może uznać tego tłumaczenia za uzasadnione, winna powstrzymać się w stosunku do nich od wszelkich środków przymusowych.

Artykuł 14.

1. Każda z Wysokich Układających się Stron zobowiązuje się przyznać konsulom, agentom konsularnym i innym funkcjonariuszom konsularnym drugiej Wysokiej Strony w zakresie zwolnień od opłat, przywilejów i immunitetów traktowanie narodu najbardziej uprzywilejowanego.

2. Jednakowoż Wysokie Układające się Strony zgadzają się, że żadna z nich nie będzie się mogła powoływać na korzyści, wynikające z klauzuli największego uprzywilejowania i żądać dla wyżej wymienionych osób dalej idących zwolnień, praw, przywilejów, immunitetów i zaszczytów aniżeli te, które same przyznała konsulom, agentom konsularnym i innym funkcjonariuszom konsularnym tego samego stopnia i tej samej kategorii drugiej Wysokiej Układającej się Strony.

Rozdział III.

Czynności konsułów.

Artykuł 15.

1. Konsulowie i agenci konsularni każdej z Wysokich Układających się Stron mają prawo wykonywać opiekę nad obywatelami Państwa wysyłającego i bronić wszelkich praw i interesów, przysługujących obywatelom ich Państwa na podstawie prawa i zwyczajów międzynarodowych.

Article 13.

1. Les Consuls, les Agents Consulaires et les autres fonctionnaires consulaires sont tenus de donner suite aux invitations qui leur seraient adressées par les autorités locales compétentes à comparaitre comme témoins. S'ils ne sont pas des ressortissants de l'État de la résidence, de telles invitations doivent leur être adressées sous forme de lettres officielles, sans menace de sanctions pénales en cas de non comparution.

L'audition doit avoir lieu sans délai, au terme fixé et, dans la mesure du possible, sans retention prolongée.

Le personnel de chancellerie et le service ne jouissent pas de ces privilèges.

2. Les Consuls de carrière peuvent, dans chaque cas particulier, justifier leur absence par des empêchements résultant d'une maladie ou des raisons urgentes de service et demander l'ajournement de la comparution à une autre date, toutefois pas trop éloignée.

3. Les Consuls, les Agents Consulaires et tous les autres fonctionnaires consulaires, aussi bien de carrière qu'honoraires, peuvent, en opposant le secret professionnel ou le secret d'État, refuser de faire des dépositions concernant des faits résultant de leur service et de déposer ou produire des documents dont ils seraient les détenteurs.

Même au cas où l'autorité compétente estimerait ne pas pouvoir reconnaître cette excuse comme fondée, elle devra s'abstenir de toutes mesures coercitives à leur égard.

Article 14.

1. Chacune des Hautes Parties Contractantes s'engage à accorder aux Consuls, Agents Consulaires et autres fonctionnaires consulaires de l'autre Haute Partie, en matière d'exemptions de droit, de privilèges et d'immunités, le traitement de la nation la plus favorisée.

2. Les Hautes Parties Contractantes conviennent, toutefois, qu'aucune d'Elles ne pourra invoquer le bénéfice résultant de la clause de la nation la plus favorisée et exiger en faveur des personnes susmentionnées des exemptions, droits, privilèges, immunités et honneurs plus étendus que ceux accordés par Elle-même aux Consuls, Agents Consulaires et autres fonctionnaires consulaires du même grade et de la même catégorie de l'autre Haute Partie Contractante.

Chapitre III.

Fonctions des Consuls.

Article 15.

1. Les Consuls et les Agents Consulaires de chacune des Hautes Parties Contractantes ont le droit d'exercer la protection des ressortissants de l'État qui les a nommés et de défendre, en vertu du droit et des usages internationaux, tous les droits et intérêts qui appartiennent aux ressortissants de leur État.

2. W tym celu będą oni mogli zwracać się do sądów i wszelkich innych władz w swym okręgu, dla uzyskania, w granicach obowiązującego prawa, potrzebnych informacji i wyjaśnień.

3. O ile ich zażalenia nie byłyby przyjęte przez władze ich okręgu, będą oni mogli się zwracać bezpośrednio do rządu Państwa przyjmującego jedynie w braku jakiegokolwiek przedstawiciela dyplomatycznego ich Państwa lub w razie istnienia specjalnego porozumienia.

4. Rozumie się, że konsulowie i agenci konsularni interwenjując, będą się zwracali pisemnie do sądów i władz w języku urzędowym Państwa przyjmującego.

Artykuł 16.

Konsulowie i agenci konsularni każdej z Wysokich Układających się Stron mają prawo, zgodnie z ustawodawstwem Państwa wysyłającego, wydawać swoim obywatelom paszporty i inne dokumenty osobiste, tudzież udzielać zezwoleń na wjazd i wizać paszporty, świadectwa pochodzenia towarów i inne dokumenty.

Artykuł 17.

1. Konsulowie i agenci konsularni każdej z Wysokich Układających się Stron, o ile są do tego upoważnieni, mają prawo zgodnie z ustawami i przepisami swego kraju sporządzać akty urodzenia i akty zejścia obywateli Państwa wysyłającego.

2. Rozumie się, że przepis niniejszy nie zwalnia w żadnej mierze osób zainteresowanych od przewidzianego przez ustawy miejscowe obowiązku dokonywania deklaracji urodzenia i śmierci przed władzą miejscową.

Artykuł 18.

Każda z Wysokich Układających się Stron zobowiązuje się, na żądanie władz drugiej Strony dostarczać wyciągi z aktów stanu cywilnego uwierzytelnione w sposób i za uiszczeniem opłat, przewidzianych przez ustawy i przepisy Państwa wezwanego.

Konsul lub agent konsularny może skierować żądanie takie wprost do właściwego urzędu stanu cywilnego Państwa wezwanego.

Jeżeli w żądaniu zaznaczono, że wyciągi te przeznaczone są do użytku służbowego lub dla osób, korzystających z prawa ubogich, będą one sporządzane i wydawane bez pobierania jakichkolwiek opłat i innych kosztów.

Artykuł 19.

1. Konsulowie i agenci konsularni każdej z Wysokich Układających się Stron, o ile zostali do tego upoważnieni zgodnie z przepisami Państwa, które ich mianowało, będą mieli prawo:

- 1) przyjmować bądź w swym biurze, bądź poza biurem wszelkie oświadczenia, które mieliby do złożenia obywatele ich Państwa, zaś na pokładzie statków morskich, rzecz-

2. A cet effet, ils pourront s'adresser aux tribunaux et à toutes les autorités de leur circonscription en vue d'obtenir, dans les limites de la loi, les renseignements et explications nécessaires.

3. Si leurs réclamations ne sont pas accueillies par les autorités de leur circonscription, ils ne pourront avoir recours directement au Gouvernement de l'État de leur résidence qu'en l'absence de tout représentant diplomatique de leur État ou en cas d'existence d'un arrangement spécial.

4. Il est bien entendu que les Consuls et les Agents Consulaires feront leurs interventions auprès des tribunaux et autorités locales par écrit, dans la langue officielle de l'État de la résidence.

Article 16.

Les Consuls et les Agents Consulaires de chacune des Hautes Parties Contractantes ont le droit, conformément à la législation de l'État qui les a nommés, de délivrer à leurs ressortissants des passeports et autres documents personnels, ainsi que d'accorder des permis d'entrée et de viser les passeports, les certificats d'origine des marchandises et autres documents.

Article 17.

1. Les Consuls et les Agents Consulaires de chacune des Hautes Parties Contractantes, en tant qu'ils y seront autorisés, auront le droit, conformément aux lois et règlements de leur pays, de dresser des actes de naissance et de décès des ressortissants de l'État qui les a nommés.

2. Il est bien entendu que la présente disposition ne peut nullement dispenser les particuliers de l'obligation prévue par les lois locales de faire des déclarations de naissance et de décès aux autorités locales.

Article 18.

Chacune des Hautes Parties Contractantes s'engage à fournir, sur demande des autorités de l'Autre, des extraits des registres d'état civil légalisés d'après les formes et contre acquittement des taxes prévues par les lois et les règlements de l'État demandé.

Le Consul ou l'Agent Consulaire peut diriger la demande directement à l'autorité d'état civil compétente de l'État demandé.

S'il est mentionné dans la demande que ces extraits sont destinés à l'usage officiel ou aux personnes qui bénéficient du droit d'assistance, ils seront dressés et délivrés sans perception de taxe ou autres frais quelconques.

Article 19.

1. Les Consuls et les Agents Consulaires de chacune des Hautes Parties Contractantes auront le droit, s'ils y sont autorisés conformément aux règlements de l'État qui les a nommés, de:

- 1) recevoir, soit dans leur chancellerie, soit en dehors de la chancellerie, toutes les déclarations que pourraient avoir à faire les ressortissants de leur État, et à bord des navi-

nych i powietrznych ich Państwa oświadczenia od kapitanów, członków załogi i pasażerów tych statków.

Rozumie się, że te oświadczenia wobec władz Państwa przyjmującego konsula lub agenta konsularnego będą miały znaczenie jedynie wówczas, gdy nie są sprzeczne z ustawodawstwem tego Państwa.

- 2) przyjmować, sporządzać i uwierzytelniać narówni z notariuszami wszelkie akty prawne, łącznie z rozporządzeniami ostatniej woli obywateli Państwa wysyłającego.

Rozumie się, że postanowienia te nie będą miały zastosowania do aktów prawnych między żyjącymi, dotyczących przeniesienia prawa własności na nieruchomościach lub mających na celu ich obciążenie, o ile nieruchomości te są położone na terytorjum Państwa przyjmującego konsula lub agenta konsularnego.

- 3) przyjmować, sporządzać i uwierzytelniać narówni z notariuszami wszelkie akty prawne niezależnie od obywatelstwa stron pod warunkiem, aby się one odnosiły do mienia, znajdującego się na terytorjum Państwa wysyłającego konsula lub agenta konsularnego albo były przeznaczone do wykonania bądź spowodowania skutków prawnych na terytorjum tego Państwa;
- 4) uwierzytelniać podpisy i znaki obywateli Państwa wysyłającego;
- 5) uwierzytelniać wszelkiego rodzaju akty i dokumenty pochodzące od władz lub urzędników Państwa wysyłającego ich lub Państwa ich przyjmującego;
- 6) tłumaczyć wszelkiego rodzaju akty i dokumenty sporządzone w języku ich kraju na język Państwa przyjmującego i odwrotnie.

2. Akty i dokumenty wyżej wymienione, jak również tłumaczenia, odpisy lub wyciągi, sporządzone lub uwierzytelnione przez wymienione w ustępie 1 niniejszego artykułu osoby w formie wymaganej przez Państwo wysyłające, i zaopatrzone w pieczęć konsularną, będą uznane w Państwie przyjmującym za dokumenty publiczne lub publicznie uwierzytelnione. Będą one miały tę samą moc prawną i dowodową, jak gdyby były sporządzone lub uwierzytelnione przez notariuszów, organy publiczne lub zaprzysiężonych tłumaczy właściwych zgodnie z przepisami obowiązującymi w Państwie przyjmującym.

3. O ile akty te lub inne dokumenty mają wywrzeć skutki w Państwie przyjmującym konsula lub agenta konsularnego, będą musiały podlegać opłatom stempłowym i innym opłatom wymaganym przez ustawy tego Państwa, jak również wszystkim innym formalnościom obowiązującym w danej dziedzinie w tem Państwie.

Artykuł 20.

Konsulowie i agenci konsularni o ile są do tego upoważnieni przez ustawy Państwa wysyłającego będą uprawnieni do organizowania opieki nad ma-

res maritimes et fluviaux et aéronefs de leur État — les capitaines, les gens de l'équipage et les voyageurs de ces navires.

Ils est bien entendu que ces déclarations ne seront valables vis-à-vis des autorités de l'État de la résidence du Consul ou de l'Agent Consulaire, que si elles ne s'opposent pas à la législation de cet Etat.

- 2) recevoir, dresser et légaliser, au même titre que les notaires, tous les actes juridiques, y compris les dispositions testamentaires des ressortissants de l'État qui les a nommés.

Il est bien entendu que ces dispositions ne seront pas applicables aux actes juridiques entre vifs concernant le transfert du droit de propriété des immeubles, ou ayant pour but de les grever, en tant que ces immeubles seraient situés sur le territoire de l'État de la résidence du Consul ou de l'Agent Consulaire.

- 3) recevoir, dresser et légaliser, au même titre que les notaires, tous les actes juridiques, quelle que soit la nationalité des parties, pourvu que ces actes se rapportent aux biens situés sur le territoire de l'État qui a nommé le Consul ou l'Agent Consulaire, ou qu'ils soient destinés à être exécutés ou à produire des effets juridiques sur le territoire de cet État;
- 4) légaliser les signatures et empreintes des ressortissants de l'État qui les a nommés;
- 5) légaliser toute espèce d'actes et documents émanant des autorités ou des fonctionnaires publics de l'État qui les a nommés ou de l'État de leur résidence;
- 6) traduire en langue de l'État de leur résidence toute espèce d'actes et documents rédigés dans la langue de leur pays et réciproquement.

2. Les actes et documents ci-dessus énumérés, ainsi que les traductions, copies ou extraits, dressés ou légalisés par les personnes mentionnées à l'alinéa 1 du présent article suivant la forme requise par l'État qui les a nommés, et munis du sceau consulaire, seront reconnus dans le pays de leur résidence comme documents publics ou publiquement légalisés. Ils auront la même valeur juridique et force probante que s'ils avaient été dressés ou légalisés par les notaires, autorités publiques ou traducteurs assermentés compétents, conformément aux dispositions en vigueur dans l'État de résidence.

3. Si ces actes ou autres documents doivent produire leurs effets dans le pays de résidence du Consul ou de l'Agent Consulaire, ils devront être soumis aux droits de timbre et autres taxes exigées par les lois dudit pays, ainsi qu'à toutes autres formalités régissant la matière dans ce pays.

Article 20.

Les Consuls et les Agents Consulaires, pour autant qu'ils y sont autorisés par les lois de l'État qui les a nommés, auront le droit d'établir la tutelle

foletnimi oraz kurateli nad umysłowo chorymi i niewłasnowolnymi, obywatelami ich Państwa; w tym celu mogą w granicach ustawodawstwa ich Państwa podejmować lub proponować wszelkie zarządzenia, które będą uważali za potrzebne, a które nie będą sprzeczne z ustawodawstwem miejscowym.

Artykuł 21.

1. We wszystkich sprawach wynikających z ustawodawstwa społecznego (n. p. o opiece społecznej, o ochronie pracy i o ubezpieczeniach społecznych), konsulom i agentom konsularnym przysługuje prawo zastępowania bez specjalnego pełnomocnictwa obywateli Państwa wysyłającego przed wszystkimi władzami i właściwymi instytucjami. Są oni upoważnieni w imieniu tych obywateli, do odbierania odszkodowań, rent i innych świadczeń, które są im w tych wypadkach przyznawane i wypłacane, tudzież do potwierdzania ich odbioru.

Wypłata świadczeń dokonana w tych wypadkach na ręce konsulów i agentów konsularnych ma taką samą moc, jakby była dokonana wprost do rąk osób uprawnionych.

2. Instytucje urzędowe i miejscowe instytucje społeczne winny zawiadamiać konsulów i agentów konsularnych o każdym wdrożeniu postępowania w celu otrzymania odszkodowania z powodu wypadku przy pracy obywatela Państwa wysyłającego konsula lub agenta konsularnego.

Artykuł 22.

O ile chodzi o służbę wojskową, konsulowie i agenci konsularni będą mieli prawo sprawować wszelkie funkcje, mające na celu uregulowanie położenia obywateli Państwa wysyłającego zarówno w zakresie poboru ich, jak i ewidencji wojskowej.

Artykuł 23.

Każda z Wysokich Układających się Stron zobowiązuje się traktować na swoim terytorjum obywateli drugiej Wysokiej Układającej się Strony w dziedzinie spadkowej narówni z własnymi obywatelami.

Artykuł 24.

Spadki obywateli jednej z Wysokich Układających się Stron, pozostawione na terytorjum drugiej nie będą obciążone podatkami i opłatami specjalnymi wyższymi, aniżeli spadki pozostawione przez własnych obywateli.

Artykuł 25.

Jeśli obywatel jednej z Wysokich Układających się Stron umrze lub pozostawi spadek na terytorjum drugiej, właściwe władze miejscowe winny bezzwłocznie o tem powiadomić konsula względnie agenta konsularnego Państwa, którego zmarły był obywatelem. W zawiadomieniu tem winno być wskazane, czy zmarły pozostawił majątek i jaki, czy są spadkobiercy, ich nazwiska i adresy, czy istnieje rozporządzenie ostatniej woli, czy powzięte zostały

des enfants mineurs, et la curatelle des faibles d'esprit et des incapables, ressortissants de leur Etat; dans ce but ils pourront dans les limites de la législation de leur Etat, prendre ou proposer toutes les mesures qu'ils jugeront utiles et qui ne seront pas contraires à la législation locale.

Article 21.

1. Dans toutes les questions découlant de la législation sociale, (p. ex. sur l'assistance sociale, sur la protection du travail et les assurances sociales), les Consuls et les Agents Consulaires ont le droit, sans un plein-pouvoir spécialement rédigé, de représenter devant toutes les autorités et institutions compétentes les ressortissants de l'Etat qui les a nommés. Ils sont autorisés, au nom de ces ressortissants, à recevoir les indemnités, les rentes et autres prestations qui leurs sont attribuées et versées dans ces cas ainsi que d'en accuser réception.

Le versement des prestations, effectué dans ces cas entre les mains des Consuls et Agents Consulaires, aura la même validité que s'il était fait directement entre les mains des ayants droit.

2. Les institutions officielles et les institutions sociales locales seront tenues d'aviser les Consuls et Agents Consulaires de toute ouverture de procédure en vue d'obtenir une indemnité du fait d'un accident de travail du citoyen de l'Etat qui a nommé le Consul ou l'Agent Consulaire.

Article 22.

En ce qui concerne le service militaire, les Consuls et les Agents Consulaires auront le droit d'exercer toutes les fonctions ayant pour but de régler la situation des ressortissants de l'Etat qui les a nommés, aussi bien pour ce qui est de leur recrutement que de leur enregistrement militaire.

Article 23.

Chacune des Hautes Parties Contractantes s'engage à traiter sur son territoire les ressortissants de l'Autre Haute Partie Contractante, en matière de successions, à l'égal de ses propres ressortissants.

Article 24.

Les successions des ressortissants de l'une des Hautes Parties Contractantes laissées sur le territoire de l'Autre ne seront pas frappées d'impôts et de taxes spéciaux plus élevés que les successions laissées par les nationaux.

Article 25.

Si un ressortissant de l'une des Hautes Parties Contractantes meurt ou laisse une succession sur le territoire de l'Autre, les autorités locales compétentes doivent en aviser immédiatement le Consul ou l'Agent Consulaire de l'Etat dont le défunt était ressortissant. Cette notification doit indiquer si le défunt a laissé des biens et quels biens, s'il y a des héritiers, leurs noms et adresses, s'il y a un testament, si les mesures conservatoires ont été prises et lesquelles.

i jakie zarządzenia zabezpieczające. Do zawiadomienia winien być dołączony wolny od wszelkich opłat akt zejścia wspomnianego nieboszczyka.

Konsul będzie mógł żądać od władz miejscowych wszelkich informacji co do zarządzeń powyższych w sprawie spadku.

Jeśli konsul, względnie agent konsularny tego Państwa, którego obywatelem był zmarły, dowie się o śmierci wcześniej aniżeli właściwa władza miejscowa, winien on tę władzę o tem zawiadomić w sposób opisany w ust. 1 niniejszego artykułu.

Artykuł 26.

W przypadkach, gdy władze miejscowe jednej z Wysokich Układających się Stron stwierdzą, że obywatel drugiej Wysokiej Układającej się Strony ma prawo do spadku pozostawionego na terytorjum pierwszej z Wysokich Układających się Stron bądź jako spadkobierca ustawowy lub testamentowy, bądź jako legatarjusz lub z tytułu darowizny na wypadek śmierci, lub z jakiegokolwiek innego tytułu spadkowego, wówczas władze te obowiązane są natychmiast powiadomić o tem konsula lub agenta konsularnego drugiej Wysokiej Układającej się Strony, której obywatelem jest osoba uprawniona.

Jeżeli te osoby uprawnione są nieobecne i nie mianowały pełnomocników, wówczas konsul lub agent konsularny są z mocy samego prawa upoważnieni do zastępowania ich przed władzami miejscowymi. Konsul lub agent konsularny może, w każdym poszczególnym wypadku, być zastąpiony przez inną osobę z własnego wyboru.

Artykuł 27.

W wypadku zgonu podczas podróży obywatela jednej z Wysokich Układających się Stron na terytorjum drugiej a niemającego tam ani miejsca zamieszkania ani pobytu, władze miejscowe winny wszelkie jego mienie przekazać natychmiast bez wszelkich formalności konsulowi lub agentowi konsularnemu tego Państwa, którego obywatelem był zmarły.

Władze te postąpią w taki sam sposób ze spuścizną ruchomą pozostaną po zmarłym obywatelu drugiej Wysokiej Strony, w razie gdy:

1. należał on do załogi okrętu jednej z Wysokich Układających się Stron i umarł na tym okręcie lub na terytorjum drugiej;

2. wartość spuścizny nie przekracza w Polsce kwoty pięciu tysięcy złotych, a w Bułgarii kwoty osiemdziesięciu tysięcy lewa.

Wymienione sumy mają być obliczane według parytetu złota.

Konsul lub agent konsularny, który obejmuje w posiadanie spuściznę ruchomą, ma prawo zlikwidować ją i, po zapłaceniu, ewentualnie, długów, zaciągniętych przez zmarłego na terytorjum Państwa przyjmującego, oraz wszystkich podatków, postąpić z nią według ustaw swego Państwa.

Artykuł 28.

1. Konsulowie i agenci konsularni każdej z Wysokich Układających się Stron uprawnieni są do

A cette notification doit être joint, libre de toutes taxes, l'acte de décès dudit défunt.

Le Consul pourra demander aux autorités locales tous les renseignements sur les mesures prises à l'égard de la succession.

Si le Consul ou l'Agent Consulaire de l'Etat dont le défunt était ressortissant avait eu connaissance du décès avant l'autorité locale compétente, il doit l'en aviser de la manière décrite à l'alinéa premier du présent article.

Article 26.

Dans les cas où les autorités locales de l'une des Hautes Parties Contractantes constateraient qu'un ressortissant de l'autre Haute Partie Contractante a le droit à la succession laissée sur le territoire de la Première des Hautes Parties Contractantes, soit comme héritier ab intestat, ou héritier testamentaire, soit comme légataire ou donataire à cause de mort, soit à un titre héréditaire quelconque, elles devront en aviser immédiatement le Consul ou l'Agent Consulaire de l'Autre Haute Partie Contractante, dont l'ayant droit est ressortissant.

Si ces ayants droits sont absents et n'ont pas nommé de mandataires, le Consul ou l'Agent Consulaire est autorisé de plein droit de les représenter devant les autorités locales. Le Consul ou l'Agent Consulaire peut, dans chaque cas particulier, se faire remplacer par une autre personne de son choix.

Article 27.

Dans les cas de décès d'un ressortissant de l'Une des Hautes Parties Contractantes en voyage sur le territoire de l'Autre et n'y ayant ni domicile ni résidence, les autorités locales doivent immédiatement et sans aucune formalité transmettre tous les objets du défunt au Consul ou à l'Agent Consulaire de l'Etat, dont le défunt était ressortissant.

Elles agiront de la même manière avec la succession mobilière, laissée par un ressortissant de l'Autre Haute Partie Contractante, lorsque:

1. Faisant partie de l'équipage d'un navire de l'Une des Hautes Parties Contractantes, il est décédé à son bord ou sur le territoire de l'Autre;

2. La valeur de la succession ne dépasse pas en Pologne le montant de cinq mille zloty et en Bulgarie le montant de quatre vingt mille leva.

Les sommes indiquées seront calculées à parité or.

Le Consul ou l'Agent Consulaire qui prend possession de la succession mobilière, a le droit de la liquider et, après avoir payé, s'il y a lieu, les dettes contractées par le défunt sur le territoire de l'Etat de la résidence et tous les impôts, de la traiter d'après la loi de son Etat.

Article 28.

1. Les Consuls et les Agents Consulaires de chacune des Hautes Parties Contractantes auront le

udzielania wszelkiej pomocy i opieki okrętom pod banderą ich Państwa, podczas pobytu okrętów w portach ich okręgu konsularnego.

2. W tym celu mogą oni udawać się osobiście na pokład tych okrętów z chwilą, gdy zostaną one dopuszczone do swobodnego komunikowania się z lądem.

3. Co się tyczy statków handlowych, konsulowie i agenci konsularni będą mogli na nich przesłuchiwać kapitanów i załogę, badać papiery okrętowe, przyjmować, zgodnie z postanowieniami artykułu 19 niniejszej konwencji zeznania, odnoszące się do ich podróży, jej celu i wydarzeń w czasie podróży, oraz mogą sporządzać manifesty i ułatwiać odprawę tych statków; wreszcie mogą oni, o ile to nie jest sprzeczne z prawem miejscowem, stawać wraz z kapitanem i osobami należącymi do załogi przed miejscowymi sądami i władzami administracyjnymi w celu służenia im pomocą w charakterze tłumaczy w sprawach prawnych, które mieliby tam do załatwienia, oraz przy prośbach, które mieliby do zgłoszenia.

4. W portach, gdzie ma siedzibę konsul lub agent konsularny jednej z Wysokich Układających się Stron, funkcjonariusze miejscowych władz sądowych i administracyjnych zarówno jak i funkcjonariusze miejscowego urzędu celnego, nie będą mogli, bez uprzedniego zawiadomienia konsula lub agenta konsularnego, podejmować na statkach handlowych pod banderą krajową drugiej Wysokiej Układającej się Strony poszukiwań ani rewizyj, ani też dokonywać aresztowań z wyjątkiem przypadku schwywania na gorącym uczynku, ani też nie mogą podejmować innych czynności urzędowych, wymagających zastosowania środków przymusowych. W przypadkach nagłych konsul lub agent konsularny winien być powiadomiony przynajmniej w samej chwili dokonywania tych czynności, aby umożliwić mu obecność przy tem. Władze miejscowe winny również zawiadomić w należyтым czasie konsula lub agenta konsularnego, aby mógł być obecny przy oświadczeniach, jakie kapitanowie lub załoga mieliby do złożenia miejscowym sądom lub miejscowej administracji.

5. W zaproszeniu, które zostanie w wymienionych wyżej przypadkach wystosowane do konsułów lub agentów konsularnych, winna być wskazana ścisła godzina, jeżeli zaś konsulowie lub agenci konsularni zaniedbają stawienia się osobiście, dokonane to zostanie w ich nieobecności. Władze miejscowe winny jednak możliwie bezzwłocznie zawiadomić konsula lub agenta konsularnego o każdej wizycie i innych czynnościach urzędowych, o których mowa w poprzednim ustępie, dokonanych w ich nieobecności, oraz wskazać równocześnie powody pilności sprawy. Władze miejscowe postąpią tak samo gdy konsul lub agent konsularny nie ma siedziby w porcie.

6. Sąd może wydać decyzję o kondemnacie statku z powodu niezdolności do żeglugi tylko po wysłuchaniu właściwego konsula.

7. Interwencja konsułów i agentów konsularnych nie będzie jednakże wymagana w celu wyko-

droit de porter tout secours et assistance aux navires battant leur pavillon national pendant la durée du séjour de ces navires dans un port de leur circonscription consulaire.

2. A cet effet, ils pourront aller personnellement à bord desdits navires après que ceux-ci auront été admis en libre pratique.

3. En ce qui concerne les navires de commerce, les Consuls et les Agents Consulaires pourront, à bord desdits navires, interroger les capitaines et l'équipage, examiner les papiers de bord, recevoir — conformément aux stipulations de l'article 19 de la présente Convention — les déclarations relatives à leurs voyages, leur destination et aux incidents de la traversée, ainsi que dresser les manifestes et faciliter l'expédition desdits navires; ils pourront enfin, si cela n'est pas contraire à loi locale, accompagner le capitaine et les gens de l'équipage devant les tribunaux locaux et les autorités administratives, pour leur servir d'interprètes dans les affaires juridiques qu'ils auraient à régler et dans les demandes qu'ils auraient à formuler.

4. Dans les ports où réside le Consul ou l'Agent Consulaire de l'Une des Hautes Parties Contractantes, les fonctionnaires des autorités locales judiciaires et administratives ainsi que les fonctionnaires de la douane locale ne pourront pas, sans en informer préalablement le Consul ou l'Agent Consulaire, entreprendre à bord des navires de commerce battant le pavillon national de l'autre Haute Partie Contractante ni recherches, ni perquisitions, ni opérer des arrestations, sauf en cas de flagrant délit, ni procéder à d'autres fonctions officielles nécessitant des moyens de contrainte. En cas d'urgence, le Consul ou l'Agent Consulaire doit être informé au moins au moment même de ces opérations, ceci afin de lui permettre d'y assister. Les autorités locales devront également aviser, en temps opportun, le Consul ou l'Agent Consulaire pour qu'il puisse assister aux déclarations que les capitaines ou l'équipage auraient à faire devant les tribunaux locaux ou l'administration locale.

5. L'invitation qui sera adressée dans les cas précités aux Consuls ou Agents Consulaires, indiquera une heure précise et, si les Consuls ou les Agents Consulaires négligent de s'y rendre en personne, il sera procédé en leur absence. Les autorités locales seront, toutefois, obligées d'informer sans délai le Consul ou l'Agent Consulaire de toute visite et autres fonctions officielles dont il est question dans l'alinéa précédent, opérées en leur absence et d'indiquer en même temps les raisons d'urgence. Les autorités locales feront de même, lorsque le Consul ou l'Agent Consulaire ne réside pas dans le port.

6. Le tribunal ne pourra prononcer l'innavigabilité du navire qu'après avoir entendu le Consul compétent.

7. Toutefois, l'intervention des Consuls et des Agents Consulaires ne sera pas requise pour l'ac-

nywania zwyczajnych formalności władz lokalnych przy wejściu i wyjściu statków zgodnie z przepisami żeglugowemi, celnymi i sanitarnymi.

Artykuł 29.

1. We wszystkim co dotyczy policji portowej, załadowania statków handlowych, oraz bezpieczeństwa towarów, mienia i walorów, stosowane będą ustawy, rozporządzenia i przepisy miejscowe pod warunkiem, że wszelkie przywileje i ulgi, które przyznane zostaną w porcie oznaczonym przez jedną z Wysokich Układających się Stron, swoim własnym statkom handlowym, przyznane będą również w tym porcie statkom handlowym drugiej Wysokiej Układającej się Strony.

2. Konsulom i agentom konsularnym przysługuje, w granicach przewidzianych przez ustawodawstwo Państwa wysyłającego, wyłączne prawo utrzymywania wewnętrznego porządku na statkach handlowych pod banderą ich Państwa. Będą oni mieli prawo powierzenia, w razie potrzeby, funkcji kapitana osobom według swego wyboru oraz zamieniania oficerów i załogi.

Winni oni, w granicach przepisów swego Państwa, załatwiać sami wszelkie spory, mogące wyniknąć między kapitanami, oficerami i marynarzami tych statków, w szczególności takie, które dotyczą płac i wypełnienia zobowiązań wzajemnie zaciągniętych.

3. Interwencja władz miejscowych może mieć miejsce tylko wówczas, gdy zaszło na pokładzie statku handlowego zaburzenia mogłyby naruszać spokój publiczny na lądzie lub w porcie lub gdyby była w nie zamieszana osoba nienależąca do załogi.

W tym przypadku władze miejscowe zawiadomią również właściwego konsula lub agenta konsularnego na piśmie w najkrótszym czasie i to, o ile możliwości przed wkroczeniem na statek, o ich decyzji co do interwencji. Władze miejscowe zrobią wszystko, co będą mogły, ażeby zlikwidowanie tego rodzaju zajść na statkach, pod banderą drugiej Wysokiej Układającej się Strony, dokonane było w porozumieniu z właściwym konsulem.

4. Jeśli władze miejscowe zauważą, że statek handlowy drugiej Wysokiej Układającej się Strony nie posiada sprzętu lub zaopatrzenia w żywność zgodnie z konwencjami międzynarodowymi wiążącymi obie Strony Układające się, zawiadomią one o tem niezwłocznie właściwego konsula celem usunięcia, po porozumieniu się, tych braków.

Postanowienia prawa miejscowego w sprawie żeglowności mogą być stosowane tylko wówczas do statków handlowych, żeglujących pod banderą drugiej Wysokiej Układającej się Strony, gdy te same postanowienia będą stosowane w takich samych warunkach do okrętów wszystkich innych narodowości.

5. We wszystkich innych przypadkach wspomniane wyżej władze winny się ograniczyć do udzielenia konsulom i agentom konsularnym, o ile oni tego zażądata, poparcia dla ułatwienia im wykonywania ich funkcji.

complissement par les autorités locales des formalités ordinaires à l'arrivée et au départ des navires, conformément aux règlements de navigation, de douane et de santé.

Article 29.

1. Pour tout ce qui concerne la police des ports, le chargement des navires de commerce et la sûreté des marchandises, biens et effets, on observera les lois, ordonnances et règlements locaux, à condition que tout privilège et toute faveur qui seraient accordés dans un port déterminé par l'Une des Hautes Parties Contractantes à ses propres navires marchands, seront également accordés, dans ce port, aux navires marchands de l'autre Haute Partie Contractante.

2. Les Consuls et Agents Consulaires, dans les limites prévues par la législation de l'État qui les a nommés, auront le droit exclusif de maintenir l'ordre intérieur à bord des navires marchands battant leur pavillon national. Ils auront le droit de confier en cas de besoin les fonctions de capitaine à une personne de leur choix et de remplacer les officiers et les gens de l'équipage.

Ils devront eux-mêmes régler, dans les limites des règlements de leur État, tous les litiges qui surviendraient entre les capitaines, les officiers et les matelots de ces navires, et spécialement ceux relatifs à la solde et à l'accomplissement des engagements réciproquement contractés.

3. Les autorités locales ne pourront intervenir que lorsque des désordres survenus à bord des navires marchands seraient de nature à troubler la tranquillité publique à terre ou dans le port, ou quand une personne ne faisant pas partie de l'équipage s'y trouvera mêlée.

Dans ce cas les autorités locales porteront également par écrit à la connaissance du Consul compétent ou de l'Agent Consulaire dans le plus bref délai et, si possible, avant de monter sur le navire, leur décision au sujet de l'intervention. Les autorités locales feront tout leur possible pour que la liquidation d'incident de ce genre sur les navires battant pavillon de l'autre Haute Partie Contractante soit effectuée d'entente avec le Consul compétent.

4. Si les autorités locales s'aperçoivent que le navire marchand de l'autre Haute Partie Contractante n'est pas armé et ravitaillé conformément aux conventions internationales liant les deux Parties contractantes, elles en aviseront immédiatement le Consul compétent afin de faire d'entente disparaître ces manquements.

Les dispositions du droit local au sujet de la navigabilité ne pourront se rapporter aux navires marchands navigant sous le pavillon de l'autre Haute Partie Contractante que dans les cas où elles seront appliquées dans les mêmes conditions aux navires de toutes les autres nationalités.

5. Dans tous les autres cas, les autorités précitées se borneront à prêter leur appui aux Consuls et Agents Consulaires, si elles en sont requises par eux, pour leur faciliter l'accomplissement de leurs fonctions.

Artykuł 30.

1. Konsulowie mogą żądać aresztowania oraz odstawienia bądź na statek bądź odesłania do kraju ojczystego oficerów, marynarzy i innych osób, należących w jakimkolwiek charakterze do załogi okrętów pod banderą ich Państwa, którzy zbiegli na terytorjum drugiej Wysokiej Układającej się Strony.

2. W tym celu winni oni zwracać się pisemnie do właściwych władz miejscowych i wykazywać na podstawie papierów okrętowych lub listy zaciągowej, lub też w braku tych dokumentów, na podstawie wierzytelnego wyciągu, że osoby, których wydania żądają, należały rzeczywiście do załogi.

W miejscowościach, w których niema ani konsula ani agenta konsularnego, żądanie wydania może być wystosowane do władz miejscowych przez kapitana lub tę osobę, która dowodzi okrętem, z zachowaniem formalności, przewidzianych w niniejszym ustępie.

3. Na podstawie tego żądania w taki sposób uzasadnionego, nie będzie można odmówić wydania zbiegów, z wyjątkiem przypadku, gdy osoba zbiegła popełniła na lądzie jakiegokolwiek przekroczenie i w tym ostatnim przypadku władze miejscowe mogą odroczyć wydanie, aż do czasu wydania wyroku przez miejscowy sąd właściwy i całkowitego wykonania wyroku. Konsulom i agentom konsularnym winna być nadto udzielona wszelka pomoc i poparcie w celu wyszukania i aresztowania tych zbiegów. Będą oni odstawięni do więzień krajowych i będą w nich osadzeni na pisemne żądanie i koszt konsultu lub agencji konsularnej, aż do chwili odstawienia ich zpowrotem na pokład okrętu ojczystego lub też do czasu, gdy nastąpi sposobność odesłania ich do ojczyzny. Jeżeli jednak sposobność ta nie nastąpi w przeciągu dwóch miesięcy licząc od dnia aresztowania, wspomniani zbiegowie będą wypuszczeni na wolność, po uprzednim na trzy dni naprzód uczynionem zawiadomieniu konsula i nie będą mogli być ponownie aresztowani z tego samego powodu.

4. Wysokie Układające się Strony zgadzają się na to, że postanowienia niniejszego artykułu nie mają zastosowania do oficerów, marynarzy i innych osób, należących do załogi, a będących obywatelami kraju, na którego terytorjum zbiegli (a oprócz tego, w odniesieniu do Polski, do obywateli W. M. Gdańska).

Artykuł 31.

1. Jeżeli statek pod banderą jednej z Wysokich Układających się Stron ulegnie rozbiciu lub osiadzie na wybrzeżu, w porcie lub na wodach terytorjalnych drugiej Strony, władze miejscowe winny powiadomić niezwłocznie o tem konsula lub agenta konsularnego, w którego okręgu konsularnym miał miejsce nieszczęśliwy wypadek.

2. Wszelkie czynności dotyczące akcji ratowniczej statków, któreby uległy rozbiciu lub osiadły na wybrzeżu, odbywać się będą pod kierownictwem konsułów lub agentów konsularnych lub innych funkcjonarjuszów konsularnych, o ile są oni do tego upoważnieni przez konsula lub agenta konsularnego.

Article 30.

1. Les Consuls pourront faire arrêter, ainsi que faire renvoyer soit à bord, soit à leur patrie, les officiers, matelots et toutes autres personnes faisant partie à quel titre que ce soit des équipages des navires battant pavillon de leur nation, qui ont déserté sur le territoire de l'autre Haute Partie Contractante.

2. A cet effet, ils devront s'adresser par écrit aux autorités locales compétentes et justifier, en produisant les registres du bâtiment ou le rôle d'équipage, ou, à défaut de ces documents, un extrait authentique que les personnes réclamées faisaient réellement partie de l'équipage.

Dans les localités où il n'y aurait pas de Consul ni d'Agent Consulaire, la demande d'extradition pourra être adressée aux autorités locales, tout en observant les formalités prescrites par le présent alinéa, par le capitaine ou celui qui commande le navire.

3. Sur cette demande ainsi justifiée, la remise des déserteurs ne pourra être refusée, excepté le cas où le déserteur a commis quelque infraction à terre; dans ce dernier cas l'autorité locale pourra surseoir à la remise jusqu'à ce que le tribunal compétent local ait rendu sa sentence et que celle-ci reçu pleine et entière exécution. On donnera en outre aux Consuls et Agents Consulaires tout secours et toute assistance pour la recherche et l'arrestation de ces déserteurs. Ceux-ci seront conduits dans les prisons du pays et y seront détenus à la demande écrite et aux frais du Consulat ou de l'Agence Consulaire jusqu'au moment où ils seront réintégrés à bord d'un navire national, ou jusqu'à ce qu'une occasion se présente de les rapatrier. Si, toutefois, cette occasion ne se présentait pas dans le délai de deux mois à compter du jour de l'arrestation, moyennant un avis donné au Consul trois jours à l'avance, lesdits déserteurs seront remis en liberté sans qu'ils puissent être arrêtés de nouveau pour la même cause.

4. Les Hautes Parties Contractantes conviennent que les stipulations du présent article ne s'appliquent pas aux officiers, matelots et autres personnes faisant partie de l'équipage, ressortissants du pays dans lequel ils ont déserté (et en outre, pour la Pologne, aux ressortissants de la ville libre de Dantzig).

Article 31.

1. Lorsqu'un navire battant pavillon de l'une des Hautes Parties Contractantes fera naufrage ou échouera sur les côtes, dans un port ou dans la mer territoriale de l'Autre Partie, les autorités locales devront en aviser sans retard le Consul ou l'Agent Consulaire dans la circonscription duquel le sinistre se sera produit.

2. Toutes les opérations relatives au sauvetage des navires qui feraient naufrage ou échoueraient seront dirigées par les Consuls ou Agents Consulaires, ou par les autres fonctionnaires consulaires en tant qu'ils y sont autorisés par le Consul ou l'Agent Consulaire.

3. W razie nieobecności i aż do chwili przybycia na miejsce konsulów, agentów konsularnych lub ich delegatów, miejscowe władze winny przedsięwziąć wszelkie środki potrzebne dla zaopiekowania się osobami i dla zachowania przedmiotów uratowanych z rozbicia okrętu.

4. Władze miejscowe będą mogły uczestniczyć w akcji ratowniczej jedynie w celu udzielenia pomocy wyżej wymienionym funkcjonariuszom konsularnym, w celu utrzymania porządku, zabezpieczenia interesów osób, biorących udział w akcji ratowniczej, a nienależących do załogi, w celu zapewnienia wykonania zarządzeń dotyczących wwozu i wwozu uratowanych towarów, jak również w celu zabezpieczenia ogólnych interesów żegluga.

5. Interwencja władz miejscowych nie da powodu w tych rozmaitych wypadkach do pobierania jakichkolwiek opłat ani do zwrotu kosztów innych, aniżeli tych, które zostały spowodowane akcją ratowniczą oraz przechowaniem uratowanych przedmiotów, oraz tych opłat, któreby się należały w podobnych wypadkach od statków krajowych.

6. W razie gdy przynależność państwowa okrętów, które uległy rozbiciu nie jest pewna, jedynie władze miejscowe będą kompetentne do powzięcia zarządzeń wymienionych w niniejszym artykule.

7. Uratowane towary i przedmioty wolne będą od wszelkich opłat celnych o ile nie przejdą dla konsumpcji wewnątrz kraju.

Artykuł 32.

We wszystkich przypadkach, gdy w umowach zawartych pomiędzy armatorami, ładowcami i ubezpieczającymi, nie będzie przepisów odmiennych, awaryje, którym uległy na morzu okręty wojenne i statki handlowe jednej z Wysokich Układających się Stron, bez względu na to, czy zawińęły one do portu dobrowolnie, czy też na skutek przymusowego schronienia się, będą załatwiane przez ich konsulów lub agentów konsularnych, chyba że w sprawie tych awaryj są zainteresowani obywatele kraju przyjmującego lub obywatele Państwa trzeciego. W tym ostatnim przypadku i w braku polubownego układu pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi stronami, sprawy te winny być regulowane przez władze miejscowe.

Artykuł 33.

Wszystkie funkcje wymienione w niniejszym rozdziale, do sprawowania których jest uprawniony konsul lub agent konsularny, mogą być sprawowane również przez innych przydzielonych funkcjonariuszów konsularnych, o ile będą oni do tego upoważnieni przez konsula lub agenta konsularnego.

Artykuł 34.

Konsulowie i agenci konsularni winni zawiadomić szefa wyższej administracyjnej władzy ich siedziby o wszelkich zaszłych zmianach w składzie personelu konsulatu.

3. En l'absence et jusqu'à l'arrivée des Consuls ou des Agents Consulaires ou de leurs délégués, les autorités locales devront prendre toutes les mesures nécessaires pour la protection des personnes et la conservation des objets sauvés du naufrage.

4. L'intervention des autorités locales n'aura lieu que pour assister les Consuls ou les Agents Consulaires, maintenir l'ordre, garantir les intérêts des sauveteurs étrangers à l'équipage, assurer l'exécution des dispositions à observer pour l'entrée et la sortie des marchandises sauvées, ainsi que pour sauvegarder les intérêts généraux de la navigation.

5. L'intervention des autorités locales ne donnera lieu, dans ces différents cas, à la perception de taxes d'aucune sorte, ni au remboursement de frais autres que ceux occasionnés par les opérations de sauvetage et la conservation des objets sauvés, et ceux qui seraient dûs, en pareil cas, par les navires nationaux.

6. Au cas où la nationalité des navires naufragés n'est pas certaine, seules les autorités locales seront compétentes pour prendre les mesures mentionnées au présent article.

7. Les marchandises et les effets sauvés seront libres de tout droit de douane, à moins qu'ils n'entrent dans la consommation intérieure.

Article 32.

Dans tous les cas, où dans les accords conclus entre les armateurs, chargeurs ou assureurs il n'y aura pas de stipulations contraires, les avaries que les navires de guerre ou de commerce de l'Une des Hautes Parties Contractantes auront subies en mer, sans égard s'ils sont entrés volontairement dans les ports ou par relâche forcée, seront réglées par leurs Consuls ou leurs Agents Consulaires, à moins que les ressortissants du pays dans lequel résident lesdits Consuls ou ceux d'une tierce puissance, ne soient intéressés dans ces avaries. Dans ce dernier cas, et à défaut de compromis amiable entre toutes les parties intéressées, elles devront être réglées par les autorités locales.

Article 33.

Toutes les fonctions mentionnées au présent chapitre que le Consul ou l'Agent Consulaire a le droit d'exercer, pourront être exercées également par les autres fonctionnaires consulaires adjoints, en tant qu'ils y seront autorisés par le Consul ou l'Agent Consulaire.

Article 34.

Les Consuls et les Agents Consulaires sont tenus d'informer le chef de l'autorité administrative supérieure de leur résidence de tous les changements survenus dans la composition du personnel du Consulat.

Rozdział IV.

Postanowienia ogólne i końcowe.

Artykuł 35.

1. Każda z Wysokich Układających się Stron zobowiązuje się udzielić drugiej Wysokiej Układającej się Stronie w przedmiocie sprawowania funkcji konsularnych traktowania narodu najbardziej uprzywilejowanego.

2. Jednakowoż obie Wysokie Układające się Strony zgadzają się na to, że żadna z nich nie będzie się mogła powoływać na korzyści, wynikające z klauzuli największego uprzywilejowania i żądać innych lub dalej idących praw w przedmiocie wykonywania funkcji konsularnych, aniżeli te, które sama przyznała konsulom, agentom konsularnym i innym funkcjonariuszom konsularnym drugiej Wysokiej Strony.

Artykuł 36.

1. Wszystkie postanowienia niniejszej konwencji, dotyczące uprawnień przyznanych konsulom w przedmiocie wykonywania funkcji konsularnych, stosują się w równej mierze do członków misyj dyplomatycznych, którym to członkom powierzone zostaną funkcje konsularne przez Państwo wysyłające ich.

2. W tym celu agent dyplomatyczny tego Państwa winien notyfikować Rządowi Państwa przyjmującego nazwiska agentów, wyznaczonych do sprawowania funkcji konsularnych.

Artykuł 37.

Konwencja niniejsza będzie ratyfikowana i jej dokumenty ratyfikacyjne zostaną wymienione w Warszawie możliwie najwcześniej.

Wejdzie ona w życie w miesiąc po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych, przestanie zaś obowiązywać z wygaśnięciem okresu sześciomiesięcznego począwszy od wypowiedzenia, notyfikowanego przez jedną lub drugą Wysoką Układającą się Stronę.

Na dowód czego niżej podpisani należycie upoważnieni w tym celu podpisali niniejszą konwencję i wycisnęli na niej swe pieczęcie.

Sporządzono w Sofji w dwóch egzemplarzach dnia 22 grudnia tysiąc dziewięćset trzydziestego czwartego roku.

L. S.
A. Tarnowski

L. S.
C. Batoloff

PROTOKÓŁ KONCOWY.

Przystępując do podpisania niniejszej konwencji, Pełnomocnicy obydwóch Wysokich Układających się Stron zgodzili się na następujące postanowienia: Wysokie Układające się Strony zastrzegają sobie zawarcie specjalnej konwencji, regulującej sprawę spadkowe, której postanowienia zastąpią z samego prawa postanowienia konwencji konsularnej, przewidziane w artykułach 23, 24, 25, 26 i 27.

Chapitre IV.

Dispositions générales et finales.

Article 35.

1. Chacune des Hautes Parties Contractantes s'engage à accorder à l'autre Haute Partie Contractante en matière d'exercice des fonctions consulaires le traitement de la nation la plus favorisée.

2. Les Hautes Parties Contractantes conviennent, toutefois, qu'aucune d'entre Elles ne pourra invoquer le bénéfice résultant de la clause de la nation la plus favorisée et exiger en matière d'exercice des fonctions consulaires d'autres droits ou plus étendus que ceux accordés par Elle même aux Consuls, Agents Consulaires et aux autres fonctionnaires consulaires de l'autre Haute Partie.

Article 36.

1. Toutes les dispositions de la présente Convention concernant les attributions des Consuls en matière d'exercice des fonctions consulaires s'appliqueront également aux membres des missions diplomatiques qui seront investis des fonctions consulaires par l'Etat qui les a nommés.

2. A cet effet, l'agent diplomatique de cet Etat devra notifier au Gouvernement de l'Etat de sa résidence les noms des agents désignés aux fonctions consulaires.

Article 37.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Varsovie aussitôt que possible.

Elle entrera en vigueur un mois après l'échange des ratifications et ses effets cesseront à l'expiration d'un délai de six mois à partir de la dénonciation notifiée par l'une ou l'autre Haute Partie Contractante.

En foi de quoi les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé la présente Convention et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Sofia, en double exemplaire, le 22 décembre 1934.

L. S.
A. Tarnowski

L. S.
C. Batoloff

PROTOCOLE FINAL.

Au moment de procéder à la signature de la présente Convention, les Plénipotentiaires des deux Hautes Parties Contractantes sont convenus des dispositions suivantes: les Hautes Parties Contractantes se réservent la conclusion d'une Convention spéciale réglant la matière de succession dont les dispositions remplaceront de plein droit les dispositions de la Convention consulaire prévues aux articles 23, 24, 25, 26 et 27.

Protokół niniejszy stanowi część integralną samej konwencji konsularnej. Zostanie on ratyfikowany i wejdzie w życie równocześnie z konwencją.

Sporządzono w Sofji w dwóch egzemplarzach dnia 22 grudnia 1934.

L. S.
A. Tarnowski

L. S.
C. Batoloff

Le présent Protocole fait partie intégrante de la Convention Consulaire même. Il sera ratifié et entrera en vigueur en même temps que la Convention.

Fait à Sofia, en double exemplaire, le 22 décembre 1934.

L. S.
A. Tarnowski

L. S.
C. Batoloff

Zaznajomiwszy się z powyższą konwencją i dołączonym do niej protokółem końcowym, uznaliśmy je i uznajemy za słuszne zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nich zawartych; oświadczamy, że są przyjęte, ratyfikowane i potwierdzone i przyrzekamy, że będą niezmiennie zachowywane.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej.

W Warszawie, dnia 27 kwietnia 1935 r.

(—) I. Mościcki

Prezes Rady Ministrów:

(—) W. Sławek

Minister Spraw Zagranicznych:

(—) Beck

